

Het gouden ei Tim Krabbé

Amsterdam: Uitgeverij Prometheus – (1984), 98 p.

Genre Psychologische novelle, thriller

Thematiek Liefde, dood, eenzaamheid

Niveau 3

Vragen en opdrachten

		onderwerp	wv	doel	product	slu
Niveau 2	A	<u>personages</u>	duo	personages beschrijven	autocue 'opsporing verzocht' + filmpje	2
	B	<u>realisme</u>	ind.	verband leggen met werkelijkheid	rangschikking + toelichting	1
	C	<u>vragen</u>	duo	begrijpen van de tekst	begripsvragen en antwoorden	1
	D	<u>chronologie</u>	duo	reflectie verteltechniek	tijdbalk + toelichting	1
	E	<u>perspectief</u>	ind.	reflectie verteltechniek	herschreven passages + reflectie	1
Niveau 3	A	<u>gedachtewereld</u>	ind.	inleven in complexe personages	reconstructie gedachten + reflectie	2
	B	<u>verhaallijnen</u>	ind.	analyse verhaallijnen	schema + toelichting	1
	C	<u>spanning</u>	ind.	analyse en reflectie verteltechniek	herschreven passage + reflectie	1
	D	<u>verfilming</u>	ind.	analyse en reflectie verteltechniek	vergelijking + reflectie	2
	E	<u>oordeel</u>	ind.	kritisch oordeel beargumenteren	eenvoudig betoog	1
Niveau 4	A	<u>argumenteren</u>	ind.	mening met verschillende argumenten onderbouwen	literaire recensie	1
	B	<u>thematiek</u>	ind.	reflectie kunstvorm en thematiek	vergelijking + reflectie	1
	C	<u>intertekstualiteit</u>	duo	verbanden leggen met klassieke mythen	essayvragen	2
	D	<u>oefvreschrijver</u>	ind.	reflectie op thematiek auteur	essayvragen	2
	E	<u>verfilming</u>	ind.	kritische interpretatie	vergelijkende recensie	2

Tim Krabbé, <i>Het gouden ei (1987)</i>	N2	A
Doel - personages beschrijven	<i>tweetal</i>	<i>2 slu</i>

PERSONAGES

In het programma *Opsporing verzocht* wordt wekelijks aandacht besteed aan vermiste personen. Door op de televisie informatie te verstrekken over deze personen en de omstandigheden waarin zij verdwenen, hoopt de politie vermiste personen sneller op te sporen. Het programma heeft een eigen Youtube-kanaal waarop je recente filmpjes nog eens terug kunt zien.

In deze opdracht schrijven jullie allebei een autocue voor de presentator van *Opsporing verzocht*: één van jullie richt zich op de verdwijning van Saskia, de ander richt zich op Rex.

- SAMEN - Bekijk één of meer filmpjes van *Opsporing verzocht*. Probeer een antwoord te krijgen op de volgende vragen:
 - Hoeveel en welk soort informatie wordt over de vermiste persoon gegeven?
 - Hoeveel en welk soort informatie wordt over de omstandigheden van de verdwijning gegeven?
- SAMEN - Noteer samen puntsgewijs welke informatie jullie over Saskia en Rex gaan geven.
- INDIVIDUEEL – Schrijf allebei je eigen autocue uit. Ga daarbij uit van de gemiddelde lengte van de filmpjes van *Opsporing verzocht*.

EXTRA
Neem het filmpje op. Jullie lezen elkaars autocue.

BRONNEN
[Youtube](#), *Opsporing verzocht*
[Wikipedia](#), autocue

Tim Krabbé, <i>Het gouden ei (1987)</i>	N2	B
Doel - verband leggen met werkelijkheid	<i>individueel</i>	<i>1 slu</i>

REALISME

- Noteer 10 gebeurtenissen die een belangrijke rol spelen in het verhaal. Denk zowel aan Rex als Lemorne.
- Rangschik de gebeurtenissen van 'heel realistisch' naar 'zeer onwaarschijnlijk'.
- Wat is volgens jou de meest onwaarschijnlijke gebeurtenis uit *Het gouden ei*? Leg duidelijk uit waarom je dit vindt: denk je dat de gebeurtenis in het echt niet *kan* gebeuren? Of zou het wel *kunnen* gebeuren, maar is de kans dat het ooit gebeurt heel erg klein? Waarom?

Tim Krabbé, <i>Het gouden ei (1987)</i>	N3	C
Doel - begrijpen van de tekst	<i>tweetal</i>	<i>1 slu</i>

VRAGEN

- INDIVIDUEEL - Noteer allebei, los van elkaar, vijf vragen die tijdens het lezen bij je zijn opgekomen en die je aan de schrijver zou willen stellen.
- UITWISSELEN - Wissel jullie vragen uit en beantwoord de vragen van de ander.
- SAMEN - Zoek nu op internet naar informatie over *Het gouden ei* en/of Tim Krabbé.
- Vinden jullie hier andere antwoorden op jullie vragen?

5. Vul nu jullie antwoorden (zie vraag 2) in een andere kleur aan met behulp van de informatie die jullie gevonden hebben.

BRONNEN

1. Literatuurplein met een pagina over [Tim Krabbé](#)
2. De [website van Tim Krabbé](#)

Tim Krabbé,
Het gouden ei (1987)

N2

D

Doel - reflectie verteltechniek

tweetal

1 slu

CHRONOLOGIE

In *Het gouden ei* wordt het verhaal niet chronologisch verteld. In deze opdracht ga je een tijdbalk maken waarop je de belangrijkste gebeurtenissen in de juiste volgorde weergeeft.

1. SAMEN Noteer 15 belangrijke gebeurtenissen. Denk niet alleen aan Rex en Saskia, maar ook aan Lemorne.
2. Bestudeer de bronnen. Hierin vinden jullie verschillende vormen van tijdbalken. Welke vinden jullie het meest geschikt voor deze opdracht?
3. Noteer de gebeurtenissen in de goede volgorde op de tijdbalk.
4. Waarom heeft Tim Krabbé het verhaal niet gewoon in chronologische volgorde verteld?

BRONNEN

1. [Wereldoriëntatie](#), tijdbalk
2. [Wikimedia](#), tijdbalk
3. [Anne Frank](#), tijdbalk met toelichting
4. [Mediatheek](#), gedetailleerde tijdbalk
5. [Middeleeuwen](#), tijdbalk met meerdere lagen

Tim Krabbé,
Het gouden ei (1987)

N2

E

Doel - reflectie verteltechniek

individueel

1 slu

PERSPECTIEF

1. *Het gouden ei* is geschreven in de hij/zij-vorm. Herschrijf een passage in de ik-vorm. Het kan nodig zijn om kleine dingen te veranderen, weg te laten, erbij te verzinnen. Zorg dat jouw tekst ongeveer net zo lang is als het gekozen fragment. Kies één van de volgende fragmenten:
 - a. "Bovenaan de [...] Nuits St. Georges." (pagina 9-10)
 - b. "Rex ging [...] alleen kwam." (pagina 20-21)
 - c. "In 1950 [...] volkomen tevreden." (pagina 47)
 - d. "Hij lag [...] te lachen." (pagina 93-94)
2. Wat verandert er als je de hij/zij-vorm in de ik-vorm verandert? Kun je beter inleven of juist niet? Wordt het verhaal er spannender door of juist minder spannend? Probeer een nauwkeurig antwoord te geven.

Tim Krabbé, Het gouden ei (1987)	N3	A
<i>Doel - inleven in complexe personages</i>	<i>individueel</i>	<i>2 slu</i>

GEDACHTEWERELD

1. Noteer stap voor stap hoe Raymond Lemorne uiteindelijk komt tot de ontvoering van Saskia.
2. Geef bij elke stap aan:
 - a. hoe deze stap (min of meer) logisch voortkomt uit de vorige *vanuit Lemorne's gedachtewereld*;
 - b. of je vindt dat deze stap (min of meer) logisch voortkomt uit de vorige *vanuit je eigen gedachtewereld*.
3. Kun je je inleven in Lemorne? Waarom (niet)?
4. Beantwoord nu vraag 1 tot en met 3 over Rex' besluit om in te gaan op Lemornes voorstel om te ondergaan wat er met Saskia is gebeurd.
5. Heeft deze opdracht je mening over één van beide, of beide, personages veranderd?

Tim Krabbé, Het gouden ei (1987)	N3	B
<i>Doel - analyse verhaallijnen</i>	<i>individueel</i>	<i>1 slu</i>

VERHAALLIJNEN

Je gaat een tekening of een schema maken waarin je laat zien wanneer de verschillende verhaallijnen los van elkaar bestaan, parallel lopen, elkaar kruisen of samenvallen.

Beantwoord eerst de volgende hulpvragen:

1. Welke vier personages spelen in *Het gouden ei* de belangrijkste rollen?
2. De verhalen van deze personages worden door elkaar verteld. Hoeveel verhaallijnen kun je onderscheiden?
3. Noteer vijf belangrijke gebeurtenissen voor elke verhaallijn.

Maak nu het gevraagde grafische overzicht. Zoek eventueel op internet naar voorbeelden van tijdbalken.

BRON

Zie voor een weergave van de verschillende verhaallijnen in de tv-serie *Desperate housewives*: [Wikipedia](#)

Tim Krabbé, Het gouden ei (1987)	N3	C
<i>Doel - analyse en reflectie verteltechniek</i>	<i>individueel</i>	<i>1 slu</i>

SPANNING

1. In *Het gouden ei* komen alle drie de hieronder genoemde soorten spanning voor. Geef bij elke soort spanning twee voorbeelden.
2. In de passage bij het tankstation is aanvankelijk geen sprake van spanning: noch de personages, noch jij als lezer weet immers dat er iets gaat gebeuren. Pas als Rex zich zorgen gaat maken, is er sprake van een raadsel.
3. Herschrijf deze passage in ongeveer een halve bladzijden zo dat er DREIGING ontstaat. Begin bij het moment dat Saskia voorstelt om iets te drinken te gaan halen (p. 12, "Maar eerst heb ik nog wel trek in een koud drankje.") en eindig op het moment dat Rex de servicewinkel binnengaat om naar Saskia te zoeken.
4. Welke soort spanning spreekt jou het meeste aan in boeken (en films)?

THEORIE

SPANNING – Schrijvers gebruiken allerlei technieken om spanning te creëren. Bijvoorbeeld door net als het heel spannend wordt alle gebeurtenissen heel uitgebreid te gaan beschrijven. Ook kan een schrijver zijn tekst spannend maken door een of meerdere partijen te weinig informatie te verstrekken. Afhankelijk van wie wel en niet over deze informatie beschikt, kun je drie soorten spanning onderscheiden:

1. DREIGING – Jij weet als lezer iets dat het personage nog niet weet;
2. GEHEIM – Een personage weet iets, wat jij als lezer niet weet;
3. RAADSEL – Zowel jij als het personage zitten met dezelfde vraag.

Een voorbeeld:

Als Harry Potter op zoek is naar de Steen der Wijzen, weet de lezer net zo weinig als hij – hier is dus sprake van een RAADSEL.

Tim Krabbé,
Het gouden ei (1987)

N3

D

Doel - analyse en reflectie verteltechniek

individueel

2 slu

VERFILMING

Het gouden ei is in de Verenigde Staten verfilmd als The Vanishing.

1. Bekijk de film. Wat vond je beter, het boek of de film? Leg duidelijk uit waarom.
2. Maak een schematisch overzicht van de verschillen tussen het boek en de film. Besteed aandacht aan:
 - a. de personages (komen in boek en film dezelfde personages voor?)
 - b. de gebeurtenissen (komen in boek en film dezelfde gebeurtenissen voor?)
 - c. de vormgeving (vind je de vormgeving passen bij de sfeer van het boek?)
 - d. opvallende andere verschillen
3. Vind je dat in het boek en de film sprake is van *hetzelfde* verhaal? Of verschilt de film op zoveel (belangrijke) punten dat er eigenlijk een ander verhaal wordt verteld?

Tim Krabbé,
Het gouden ei (1987)

N3

E

Doel - kritisch oordeel beargumenteren

individueel

1 slu

OORDEEL

Onder STELLINGEN vind je vijf uitspraken over (personages uit) Het gouden ei. Kies één van deze stellingen op om te reageren. Schrijf je reactie in de vorm van een eenvoudig betoog:

1. Schrijf een inleiding waarin je de stelling formuleert.
2. Schrijf een middenstuk van 3 alinea's in elk waarvan je steeds één argument uitwerkt dat de stelling ondersteunt.
3. Sluit af met een conclusie die een krachtige uitsmijter bevat.

STELLINGEN

1. Rex en Lemorne zijn eigenlijk hetzelfde soort man.
2. Rex' zoektocht heeft niets met liefde te maken.
3. Lieneke is de enige held in het verhaal.
4. Lemorne is een goede vader.
5. De titel *Het gouden ei* is te vergezocht.

Tim Krabbé, <i>Het gouden ei (1987)</i>	N4	A
<i>Doel - mening met verschillende argumenten onderbouwen</i>	<i>individueel</i>	<i>1 slu</i>

ARGUMENTATIE

Een recensent geeft niet alleen informatie over het boek dat hij/zij bespreekt, maar geeft ook zijn mening. Daarbij kan hij gebruik maken van argumenten die op een groot aantal verschillende zaken betrekking hebben.

Schrijf een artikel voor www.recensieweb.nl waarin je je mening over *Het gouden ei* onderbouwt met een aantal verschillende soorten met argumenten.

Natuurlijk raadpleeg je voordat je begint www.recensieweb.nl om enkele voorbeelden te bestuderen. Let op:

1. De lengte van de recensie;
2. Hoe de recensie begint;
3. Hoe de recensie wordt afgesloten;
4. Waaruit het middenstuk bestaat.

THEORIE

SOORTEN ARGUMENTEN IN RECENSIES – Een recensent kan gebruik maken van verschillende soorten argumenten. Hieronder volgt een globaal overzicht van veel gebruikte soorten argumenten.

1. Stilistisch argument heeft betrekking op woord- en taalgebruik
2. Moreel argument heeft betrekking op de moraal
3. Esthetisch argument heeft betrekking op wat er (niet) mooi aan het boek is
4. Emotief argument heeft betrekking op de emoties die het boek oproept
5. Realistisch argument heeft betrekking op het werkelijkheids- of waarschijnlijkheidsgehalte van het verhaal
6. Vernieuwingsargument heeft betrekking op de originaliteit van het boek;
7. Intentioneel argument heeft betrekking op de bedoeling van de schrijver

Vrij naar: http://nl.wikipedia.org/wiki/Argumentatieleer#Soorten_argumenten_in_recensies

Zie ook: Balen, Joke van, Corrie Joosten en Coen Peppelenbos, Basisboek literatuur. Groningen: Uitgeverij Kleine Uil (2009), p. 183-188.

Tim Krabbé, <i>Het gouden ei (1987)</i>	N4	B
<i>Doel - reflectie kunstvorm en thematiek</i>	<i>individueel</i>	<i>1 slu</i>

THEMATIEK

Een van de thema's van *Het gouden ei* is de onmogelijkheid om in de liefde helemaal één te worden met je geliefde.

1. Zoek een songtekst, een schilderij en een derde kunstwerk naar eigen keuze over dit thema.
2. Vergelijk de manier waarop de makers dit thema hebben vormgegeven. Welke overeenkomsten en verschillen vallen je op?
3. Wat vind je, in vergelijking met de andere kunstwerken, van de manier waarop Tim Krabbé dit thema behandelt? Wat vind je daar heel goed aan? En wat had hij eventueel beter kunnen doen?

INTERTEKSTUALITEIT

Volgens sommigen kun je *Het gouden ei* lezen als een moderne verwerking van de Erosmythe van Aristophanes of de Orpheusmythe van Ovidius.

1. Zoek informatie over de Erosmythe van Aristophanes en vat de mythe samen. Doe hetzelfde met de mythe van Orpheus en Eurydice.
2. Welke overeenkomsten zien jullie tussen deze mythen en *Het gouden ei*?
3. Welk verschijnsels worden door de mythen verklaard?
4. Worden deze verklaringen volgens jullie in *Het gouden ei* onderschreven of juist niet?
5. Wat is jullie mening over het op deze manier 'hergebruiken' van oude verhalen? Voegt dat iets toe? Of maakt de schrijver het zich daarmee gemakkelijk? Licht je antwoord toe.

THEORIE

INTERTEKSTUALITEIT -Intertekstualiteit is het verschijnsel dat literaire teksten vaak echo's bevatten van andere teksten. De betekenis die je aan een tekst toekent (interpretatie) komt dus tot stand in relatie tot de teksten waarnaar verwezen wordt.

Intertekstualiteit kan voorkomen als

Motto

*"Did I request thee, Maker, from my clay
To mould Me man? Did I solicit thee
From darkness to promote me?"
Paradise Lost, X, 743-5*

Hier is sprake van een expliciete verwijzing (dat wil zeggen: de bron wordt vermeld) in de vorm van een citaat.

Citaat

Citaten komen voor als im- of expliciete verwijzing. Om impliciete verwijzingen te identificeren moet je behoorlijk veel gelezen hebben. In de meeste gevallen zul je aanvoelen dat er sprake is van intertekstualiteit, zonder dat je kunt zeggen waar het citaat vandaan komt.

Verwijzing

Verwijzingen zijn altijd impliciet. Bijvoorbeeld:

"De woorden die Gij wakker leest... vrees niet de gedachte dat U door deze woorden werd gekust." (Leo Vroman)
Een oplettende lezer zal hier door de woorden "wakker" en "gekust" denken aan Doornroosje. Ook dat is intertekstualiteit.

Palimpsest

Deze term duidt letterlijk het hergebruik van perkament aan: de oude tekst werd van het perkament afgeschraapt, zodat het vel opnieuw kon worden gebruikt. De term wordt ook gebruikt voor het hervertellen van een ouder, vaak klassiek en in brede kring bekend, verhaal: de nieuwe versie wordt als het ware over de oude heen geschreven. Je zou *Bridget Jones's Diary* kunnen beschouwen als een palimpsest van Jane Austen's *Pride and Prejudice*.

Tim Krabbé, <i>Het gouden ei (1987)</i>	N4	D
Doel - reflectie op thematiek auteur	<i>individueel</i>	<i>2 stu</i>

OEUVRESCHRIJVER

1. Lees allebei twee (verschillende) interviews met Tim Krabbé. Wat wordt er gezegd over de onderwerpen en thema's waar Krabbé veel over schrijft?
2. Vergelijk jullie bevindingen. Wat zijn belangrijke onderwerpen en thema's in het oeuvre van Krabbé?
3. In hoeverre zijn het onderwerp en de thematiek van *Het gouden ei* representatief voor het hele oeuvre van Tim Krabbé?
4. Zou je Krabbé een oevreschrijver kunnen noemen? Waarom (niet)?
5. Welke plaats neemt *Het gouden ei*, gezien het voorgaande, in in het oeuvre van Krabbé?

THEORIE

OEUVRESCHRIJVER – Er zijn schrijvers die boeken schrijven die steeds weer over dezelfde thema's gaan, ook al hebben de personages andere namen en speelt het verhaal zich misschien wel in een heel andere omgeving af. Zo'n schrijver, wiens boeken allemaal met elkaar verbonden zijn, noem je een oevreschrijver.

BRONNEN

1. De [website](#) van Tim Krabbé
2. NRC Handelsblad, [interview 1](#)
3. NRC Handelsblad, [interview 2](#)
4. NRC Handelsblad, [interview 3](#)

Tim Krabbé, <i>Het gouden ei (1987)</i>	N4	E
Doel - kritische interpretatie	<i>individueel</i>	<i>2 stu</i>

VERFILMING

"Het gouden ei *is tweemaal* verfilmd: *één keer in Nederland onder de titel Spoorloos en één keer in de Verenigde Staten als The Vanishing. Deze laatste film heeft een typisch Amerikaans 'happy end' gekregen, waardoor de betekenis van het oorspronkelijke verhaal volledig teniet wordt gedaan.*"

Schrijf een recensie over *The Vanishing*, waarin je de bovenstaande twee zinnen als opening gebruikt.